

ФОРТЕЖ У ЛІКУВАННІ ЧОЛОВІЧОГО БЕЗПЛІДДЯ, СПРИЧИНЕНОГО ОЛІГОСПЕРМІЄЮ (ЛІКУВАННЯ БЕЗПЛІДНИХ ПАР НЕГОРМОНАЛЬНИМ АЮРВЕДИЧНИМ ПРЕПАРАТОМ)

Доктор Д. Ягадісан, магістр природничих наук, магістр хірургії (Урологія), професор хірургії та урології, керівник кафедри урології, Доктор М. Сатянараян, магістр природничих наук, магістр хірургії (Урологія), Доктор Шіваджі, бакалавр медицини та хірургії, аспірант Доктор Віджаян, бакалавр медицини та хірургії, Доктор Шамала, бакалавр медицини та хірургії, D.G.O. (кафедра урології, Медичний Коледж та лікарня Стенлі, Мадрас).

ВСТУП

Чоловіче безпліддя є однією з головних причин безпліддя у шлюбі. Цей факт на даний час отримує належне визнання та більше уваги. Як наслідок, сьогодні звичайною практикою стало обстеження обох партнерів на виявлення причини безпліддя.

Олігоспермію більш правильно б було назвати «олігозооспермія з невідомих причин». Прийнято вважати, що певні етіологічні фактори, такі як (1) Хромосомні аберації, (2) Діабет, (3) Вірусні хвороби, як, наприклад, свинка, що можуть викликати орхіт, особливо в молодому віці, і (4) деякі умови, такі як варикоцеле, водянка яєчка, операція на паховій грижі є причинами олігоспермії. Більш того, нестача деяких гормонів, наприклад, фолікулоstimулюючого гормону (ФСГ) і лютеїнізуючого гормону (ЛГ), можуть також викликати олігоспермію, хоча, на щастя, такі захворювання зустрічається вкрай рідко. Лікування олігоспермії гормональними препаратами є емпіричним далеко не завжди успішним, крім того, можливість побічних ефектів дуже висока.

Для даного клінічного дослідження, ми обрали Фортеж (негормональний аюрведичний препарат) для лікування випадків олігоспермії у безплідних пар.

Згідно даного дослідження, Фортеж здатний тонізувати сечостатеву систему, подолати втому (нервову, м'язову та сексуальну), підвищити якість і кількість сперми, коригує аномалії сперми, якщо такі є, і покращує сексуальну активність для належного запліднення. На відміну від гормональних препаратів, не спостерігається жодних побічних ефектів.

БЕЗПЛІДДЯ У ЧОЛОВІКІВ

Ті випадки, що показали кількість сперматозоїдів в 15-40 млн./мл. та/або рухливість сперматозоїдів менше ніж 40 відсотків, були визначені як легкий тип олігоспермії. Якщо кількість сперматозоїдів було меншою, ніж 15 млн./мл. і/або рухливість сперматозоїдів меншою 15 відсотків, ці випадки були охарактеризовані як важкий тип олігоспермії. Для остаточного діагнозу бралось два або більше зразки сперми.

ФОРТЕЖ

Кожна таблетка Фортежу містить:

лептаденія сітчаста – 56,5 мг., брейнія – 56 мг., макуна пекуча – 30 мг., шавлія – 15 мг., гіандропис – 30 мг., женьшень індійський – 15 мг., гвоздика – 7,5 мг., перець довгий – 7,5 мг., айр звичайний – 7,5 мг., перець чорний – 7,5 мг., імбир – 7,5 мг., перець Кубеба – 7,5 мг., римська ромашка – 7,5 мг., сантал білий – 7,5 мг., мускатник запашний – 7,5 мг

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ:

Дане дослідження було проведене в державній лікарні Стенлі, Мадрас в період 1979-81 рр.. Аналіз сперми було зроблено в усіх безплідних парах, ті випадки, коли аналіз сперми був нормальним, були виключені з дослідження. Враховувалися випадки олігоспермії та азооспермії. Зрештою, були прийняті для лікування Фортежем тільки випадки олігоспермії з нормальною та низькою рухливістю сперматозоїдів. Випадки олігоспермії з варикоцеле, водянкою яєчка, лімфагіномою, та особи, які страждали соматичними захворюваннями, такими як туберкульоз, цукровий діабет, були виключені з дослідження.

Фортеж регулярно приймався чоловіками протягом шести місяців і в кінці цього терміну було повторне тестування сперми та проаналізовано результати. Також через три місяці після зупинки прийому Фортежа, знову було проведено аналіз сперми з метою отримання картини тривалості ефекту Фортеж терапії.

ВІК ГРУП:

Вік чоловіків у бездітних парах варіювався від 30 до 40 років

ТРИВАЛІСТЬ БЕЗПЛІДНОГО ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ:

Тривалість безплідного подружнього життя цих пар коливався від 6 років до 14 років.

АНАЛІЗ СПЕРМИ:

Аналіз був проведений у всіх партнерів-чоловіків з безплідних пар. Забір сперми проводився в патологічній лабораторії лікарні Стенлі та оцінювався протягом однієї години після збору. Перед тестом вимагалось утримання від статевих зносин протягом трьох днів та рекомендувалося обстеження. Після цього знову проводилися повторні аналізи сперми. Кількість сперматозоїдів 30 млн. / мл. та більше, рухливістю 60% і вище були взяті за норму. 2-3 мл. еякуляту та відхилення у межах 20% теж було прийнято за норму. Аналіз сперми був проведений в 416 чоловіків з безплідних пар. З них у 251 чоловіка (60,3%) стан сперми був нормальним, а серед 165 чоловіків (39,7%), були випадки олігоспермії (28,2%) та азооспермії (11,5%) (Таблиця. I).

Таблиця. I Аналіз сперми

Сперма	Кількість	%
Сперма в нормі 30 млн./мл.; рухливість 60% та вище	251	60,3
Олігоспермія (менше 30 млн./мл.)	117	28,2
Азооспермія	48	11,5
всього	416	100,0

БІОПСІЯ ЯЄЧКА, ОЛІГОСПЕРМІЯ І АЗОСПЕРМІЇ:

Біопсія яєчка проводилася у випадках азооспермії. Біопсія була робилася лише на одне яєчко, потім проходила діагностика. Серед 165 випадків аномального стану сперми, було 48 випадків азооспермії. Серед них: 12 випадків (7,3%) з обструктивною патологією та 36 випадків (21,8%) необструктивної азооспермії внаслідок аплазії ембріональних клітин.

У випадки обструктивної азооспермії рекомендувалися хірургічні заходи. Тим не менш, всі випадки азооспермії були виключені з Фортеж терапії. Аналіз сперми в цих випадках повторно не проводився.

Було 117 випадків олігоспермії. З них 66 випадків (40,0%) з малою кількістю (менше 30 млн. / мл.), та нормальною рухливістю (60% та вище) і 12 випадків олігоспермії (7,3%) з з рухливістю нище норми.

У 39 випадках (23,6%) причиною олігоспермії були варикоцеле, водянка яєчка, лімфогінома або соматичні захворювання, такі як туберкульоз, цукровий діабет та ін. Всі ці випадки були виключені з Фортеж терапії. Остаточо Фортеж лікування було призначено у 78 випадках олігоспермії. (ТАБЛИЦЯ. II)

Таблиця II

Випадки олігоспермії та азооспермії (165 чоловік)

Аналіз сперми	Випадки включені у Фортеж терапію	%	Випадки виключені з Фортеж терапії	%
Олігоспермія з нормальною рухливістю	66	40,0%	—	—
Олігоспермія з низькою рухливістю	12	7,3%	—	—
Олігоспермія спричинена варикоцеле, водянкою яєчка, лімфогіномом і т.п. чи туберкульозом, діабетом і т.п.	—	—	39	23,6%

Азооспермія (не-обструктивна)	—	—	36	21,8%
Азооспермія (обструктивна)	—	—	12	7,3%
всього	78	47,3%	87	52,7%

ДОЗА ФОРТЕЖУ

Фортеж приймався по дві таблетки три рази на день протягом шести місяців після першого аналізу сперми. Результати реакції на Фортеж терапію були проаналізовані після повторного аналізу сперми.

РЕЗУЛЬТАТИ ФОРТЕЖ ТЕРАПІЇ У ВИПАДКАХ ОЛІГОСПЕРМІЇ:

Оцінка реакції на Фортеж терапію у випадках олігоспермії проводилася після шести місяців лікування та повторного сперми. Серед 66 випадків олігоспермії з нормальною рухливістю, у 55 випадках (83,3%) кількість спермів збільшилася до 50-60 млн./мл., і в 11 випадках (16,7%) ніякого помітного поліпшення не спостерігалось.

З 12 випадків олігоспермії з низькою рухливістю, в 9 випадках (75,0%) кількість сперматозоїдів збільшилася до 50-60 млн./мл. а рухливість до 50-60%, помітного поліпшення не було в 3 випадках (25,0%).

Загальні результати на Фортеж терапію в 78 випадках олігоспермії: поліпшення в 64 випадках (82,1%), ніяких поліпшення в 14 випадках (17,9%). З метою покращення Фортеж лікування, мінімум кількість сперматозоїдів 50-60 млн./мл. з рухливістю 50-60% були прийняті за норму.

Таблиця III

Результати Фортеж терапії при олігоспермії (78 чоловіків)

Олігоспермія	Число випадків	Покращення	%	Без покращення	%
Олігоспермія з нормальною рухливістю	66	55	83,0%	11	16,7%
Олігоспермія з низькою рухливістю	12	9	75,0%	3	25,0%
всього	78	64	82,1%	14	17,9%

ВИСНОВКИ:

Основними причинами чоловічого безпліддя є низька кількість сперматозоїдів, а також велике число спермів з низькою рухливістю. Фортеж терапія у більшості випадків усуває ці проблеми.

На завершення, після трьох місяців спостереження, було зроблено другу повторну експертизу сперми, з метою з'ясування, чи залишився результат покращення. Цей повторний аналіз сперми показав, що результат поліпшення був стійким, як у кількості, так і у рухливості сперматозоїдів.

Чоловіче безпліддя майже настільки ж поширене, як і жіноче. Використання Фортежу у випадках низької рухливості (навіть з нормальною кількістю сперматозоїдів) і олігоспермії буде дуже успішним. Фортеж підвищує сексуальну активність, що в свою чергу веде до запліднення, покращує загальний стан здоров'я та самопочуття.

Побічні ефекти: Під час лікування Фортежем побічні ефекти не спостерігалися.

ПОДЯКА

Я вдячний міністру охорони здоров'я Таміл Наду, за отримання необхідного дозволу уряду на проведення цього дослідження, а також декану медичного коледжу Стенлі і лікарні за надання необхідного лабораторного обладнання. Я також вдячний фармацевтичній компанії Аларсін, Бомбей і пану Тіругрунамурті за їх співпрацю.